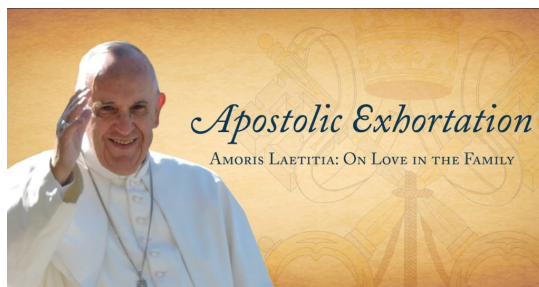

Vo Vatikáne sa otvárajú „nové horizonty“ spochybňujúce doterajšie učenie Cirkvi „vo svetle *Amoris laetitia*“

Mikuláš Hučko

27. júla 2022 ✝ Cirkev ✝ Encykliky

Môže Cirkev antikoncepciu takpovediac „preclíť“, čiže pustiť do vnútra Cirkvi ako prijateľné a bezproblémové rozhodnutie ponechané na zváženie manželom? K tejto otázke sa v súlade s dvetisícročnou Tradíciou jednoznačne vyjadrili pápeži – sv. Pavol VI. hrdinskou encyklikou *Humanae vitae*, ako aj sv. Ján Pavol II. encyklikou *Veritatis splendor*. Cirkev antikoncepciu rozhodne a neodvolateľne odmietla ako nehodnú metódu plánovania rodiny. Antikoncepciu označil svätý Ján Pavol II. vo *Veritatis splendor* za objektívne a vnútorne zlý čin.

Zdroj: youtube.com

V *Humanae vitae* Pavol VI. plne podporil katolícku náuku. Veriacim pripomenul, že na reguláciu počatia sú povolené len prirodzené metódy. Pápež usúdil, že zavedenie antikoncepčných tabletiiek na tejto veci nič nemení. „(...) ako opakovane uviedlo Magistérium Cirkvi, priamu sterilitu, či už trvalú alebo dočasnú, mužov aj žien treba odmietnuť.“

Reakcia na encykliku *Humanae vitae* Pavla VI. bola veľmi búrlivá, a to nielen vo svetských médiách, ale aj v samotnej Cirkvi. V dôsledku atmosféry, ktorá sa vytvorila v západných spoločnostiach, viaceré episkopáty prijali dokument Svätého Otca s veľkou zdržanlivosťou, pričom sa netajili vážnymi pochybnosťami o jeho platnosti alebo dokonca spochybňovali jeho učiteľskú hodnotu.

Pápežské učenie o antikoncepcii bolo podľa nich iba „názorom“, ktorý možno po poctivej analýze na základe vlastnej kompetencie odmietnuť a vraj z toho nebude hriech, alebo iba „ľahký“. Pius XI. síce hovoril o ťažkom hriechu v *Casti connubii*), ale to sa mlčky považovalo za prejav myslenia „minulej doby“

V tomto čase sa znovu objavujú pokusy a podnikajú sa konkrétne kroky podkopať Magistérium v tejto, ale aj ďalších otázkach, ako je umelé oplodnenie.

Oficiálne vatikánske vydavateľstvo Libreria Editrice Vaticana v týchto dňoch vydalo knihu – zhrnutie trojdňového seminára –, ktorý minulý rok zorganizovala Pápežská akadémia pre život. Jej predseda,

arcibiskup Vincenzo Paglia, zhodnotil, že cieľom stretnutia zástupcov rôznych disciplín bolo „*otvoriť dialóg medzi (...) rôznymi názormi, a to aj na kontroverzné témy*“. „*Týmto spôsobom rozvíjame teologickú bioetiku*,“ dodal hierarcha.

Táto publikácia vatikánskej Pápežskej akadémie pre život vyvolala kritiku kvôli príspevkom niektorých teológov, ktorí sa zasadujú za rozlišovanie medzi morálnymi normami, ako je napríklad cirkevné odsúdenie umelej antikoncepcie, a „**pastoračným uplatňovaním**“ týchto noriem „**za konkrétnych okolností**“, kedy by páry mohli byť oprávnené rozhodnúť sa pre antikoncepciu.

Teologická bioetika napreduje, ale zdá sa, že sa blíži k okraju priepasti. Zborník podľa všetkého sa prikláňa k revízii toľko nenávideného „*zákazu*“ antikoncepcie podporujúc tézu, že v „*podmienkach a praktických okolnostiach, pri ktorých by splodenie bolo nezodpovednou voľbou*“, by bolo možné múdro sa rozhodnúť a siahnuť po antikoncepčných technikách, „*samozrejme s vylúčením tých potratových*“.

Antikoncepcia vo všetkých svojich formách v skutočnosti objektívne popiera dva vnútorné významy manželského aktu, a to **otvorenosť životu** a úplné osobné darovanie sa. Tento „*pokrok teologickej bioetiky*“ smeruje priamo **k relativizácii** negatívnych predpisov morálneho zákona, presne tak, ako to už urobila *Amoris laetitia*: absolútnosť negatívnych predpisov sa obmedzuje na teóriu, **aby sa v konkrétnom prípade relativizovali** – a tým vlastne by už neboli považované za absolútne.

Ako upozornila Luisella Scrosatiová na stránkach média *La Nuova Bussola Quotidiana*, zmena paradigmy by sa v praxi týkala okrem iného aj antikoncepcie. Cieľom by bolo akceptovať používanie antikoncepcie v určitých situáciách, keď „*počatie dieťaťa by bolo nezodpovedné*“; zmena by sa obmedzila na antikoncepciu, ktorá by nebola abortívna. Podľa Scrosatievej by to podľa zástancov takejto zmeny súviselo s pokrokom v teologickej bioetike a s učením vyjadreným v apoštolskej exhortácii *Amoris laetitia*.

Podľa Pátra Carla Casaloneho SJ, člena Pápežskej akadémie pre život od roku 2017, kniha zodpovedá „*organickej vízii*“ pápeža Františka, pokiaľ ide o prístup k bioetickým otázkam a tiež je v súlade s jeho prístupom k vzťahu medzi svedomím a všeobecnou normou, ako aj k princípu etického a duchovného rozlišovania.

Ako uvádza portál National Catholic Register, podľa arcibiskupa Vincenza Pagliu pápež o celej iniciatíve vedel od samého začiatku a bol si vedomý plánov na vydanie knihy.

Podľa zástancov „*novej paradigmy*“, o ktorej hovorí arcibiskup Paglia, by sa malo prejsť od „*rigidného*“ uplatňovania tejto normy k rozlišovaniu „*prípad od prípadu*“, ako to navrhuje František v exhortácii *Amoris laetitia*, pokiaľ ide o sväté prijímanie osôb v opakovaných nesviatostných zväzkoch.

V prvej polovici januára 2018, v tom čase čerstvo vymenovaný člen Pápežskej akadémie pre život, taliansky morálny teológ páter Maurizio Chiodi, na základe exhortácie pápeža Františka *Amoris laetitia* tvrdil, že „*zodpovedné rodičovstvo môže manželstvo zaväzovať k používaniu umelej antikoncepcie*“.

Keď „*prirodzené metódy sú nepoužiteľné alebo neuskutočniteľné, treba nájsť iné formy zodpovednosti*“, tvrdil páter Chiodi vo svojej prednáške s názvom: „*Čítanie Humanae vitae (1968) vo svetle Amoris laetitia (2016)*“.

Pridali sa k nemu aj redaktori časopisu *Noi, Famiglia & Vita*, mesačnej prílohy denníka *Avvenire* vydávaného... Talianskou biskupskou konferenciou.

Časopis písal, že encyklika Pavla VI. *Humanae vitae* bola vraj „dieťaťom svojej doby“ a že „*stanovisko pátra Chiodiho nemožno ho chápať ako odmietnutie alebo kritiku Humanae vitae, textu, ale ako teologickú reflexiu zameranú na rozvoj tradície, ktorá však nesmie byť byť skamenená, ale musí zostať dynamická, čo znamená, že musí byť v súlade s meniacou sa spoločnosťou (??)*“.

Zdroj: youtube.com

Je ťažké nepoložiť si tu otázku, či je možné považovať za rozvoj doktríny odmietnutie jej integrálnej časti? Je možné zostať verný dokumentu *Humanae vitae*, ak uznáme, že jeho základná časť, ktorou bol odpor voči akejkoľvek forme antikoncepcie, už nie je platná? Takýto predpoklad je v rozpore so zdravým rozumom, logikou a celým chápaním Tradície a vývoja učenia v Cirkvi. To však nebránilo zverejneniu takéhoto názoru v časopise vydávanom talianskym episkopátom.

Páter Chiodi vyjadril tento názor v prednáške na Pápežskej univerzite Gregoriana s názvom „Čítanie *Humanae Vitae* (1968) vo svetle *Amoris laetitia* (2016)“. Problémom tohto výkladu je len to, že v skutočnosti v ňom ide o **odmietnutie** encykliky *Humane vitae*. Zaujímavé je, že páter Chiodi poukazuje na to, že *Amoris laetitia* sa pomerne zriedkavo odvoláva na *Humane vitae* a nezdôrazňuje, že antikoncepcia – v súlade s učením *Veritatis splendor* svätého Jána Pavla II. – je objektívne a vnútorne zlý skutok.

Páter Chiodi nie je jediný autor, ktorý v *Avvenire* obhajuje tézu, že hoci sa doktrína nemení, mení sa povedomie a názory verejnosti, a preto sa musí zmeniť aj náuka. Rovnaký názor vyjadril aj 94-ročný biskup Luigi Bettazzi, ktorý v rozhovore pre *Avvenire* v októbri 2017 tvrdil, že nastal čas prehodnotiť prístup k antikoncepcii, pretože „*sa nemení doktrína, ale my sami sme s pribúdajúcimi rokmi schopní stále lepšie chápať jej význam*“. Podobne ako páter Chiodi, ani biskup nevysvetľuje, čo to je za **prirodzený vývoj spočívajúci v posune od odmietnutia a od považovania skutku za vnútorne zlý k jeho prijatiu**.

V záverečnej časti prednášky duchovný tvrdil, že „v niektorých prípadoch“ je vhodné používať antikoncepciu. Vysvetlil, čo znamená slovné spojenie „zodpovedné rodičovstvo“. Preto dodal, že „*za istých okolností je umelá antikoncepcia nielen prijateľná, ale dokonca dobrá, a teda nie je „vo svojej podstate zlá*“.

Nemožné sa stáva možným priamo pred našimi očami. Prvky učenia Cirkvi, ktoré predstavovali nielen vernosť celej Tradícii, ale aj odlišovali katolicizmus od oslabených protestantských denominácií, sa postupne rozriedujú a veriaci sú svojimi pastiermi pripravovaní na ich odmietnutie. To však absolútne nič

nemení na ich trvalej platnosti. Naši pastieri majú zodpovednosť pred Bohom a – ako varoval Pius XI. – „*nech si uvedomia, že budú musieť vydať zo svojho úradovania prísny počet Bohu, Najvyššiemu Sudcovi*“.

*) Pápež Pius XI. v encyklike *Casti connubii* dôrazne varoval kňazov pred zavádzaním veriacich v otázkach sexuálnej morálky:

28. Keďže sa teda mnohí zjavne odklňajú od kresťanského učenia, od počiatku vyznávaného a nikdy nemeneného a v prítomnej dobe si zaumienili vyhlásiť iné, Cirkev katolícka, ktorú Boh poveril vyučovať a chrániť čistotu a počestnosť mravov uprostred panujúcej skazenosti mravov, aby zachránil čistotu stavu manželského pred toľkými hanebnosťami, na znak svojho Božského poslania skrze naše slovo slávnostne ustanovuje a znova vynáša výrok: že akékoľvek užívanie manželstva, pri ktorom sa manželský akt zlobou ľudskou pozbavuje svojej prirodzenej plodivej sily, odporuje zákonu Božiemu i prírode, a kto sa opováži takýmto skutkom previniť, **spácha ťažký hriech**.

Preto mocou našej najvyššej authority, v záujme spásy duší upozorňujeme všetkých kňazov, ktorí prijímajú spovede a v duševnej správe sú činní, aby ohľadom tohoto tak závažného bodu zákona Božieho neponechávali v omyle veriacich sebe zverených a aby sa i sami **vystríhali týchto nebezpečných náuk** a nič spoločného s nimi nemali. Keby však niektorý spovedník alebo správca duší sám uviedol do podobných poblúdení veriacich sebe zverených – od čoho Boh uchovaj – alebo by ich v tom utvrdil alebo schvaľovaním alebo hriešnym mlčaním, nech si uvedomí, že bude musieť **vydať zo svojho úradovania prísny počet Bohu, Najvyššiemu Sudcovi** a že sa v tom prípade na neho vzťahujú slová Kristove: „*Slepí sú vodcami slepých: a keď slepý vedie slepého, obaja spadnú do jamy.*“[46]

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/vo-vatikane-sa-otvaraju-nove-horizonty-spochybnujuce-doterajsie-ucenie-cirkvi-vo-svetle-amoris-laetitia/>